

Ex libris-seregszemle az Országos Széchényi Könyvtárban

Vasné dr. Tóth Kornélia

Ex libris és képkultúra címmel kiállítással egybekötött könyvbemutatóra került sor 2016. február 24-én 15 órai kezdettel az Országos Széchényi Könyvtár 7. emeletén. A grafikusok, gyűjtők, népes érdeklődő közönség előtt a könyvet bemutatta Ürmös Péter művésztanár és a szerző, Vasné Tóth Kornélia. A kisgrafika e seregszemlén a vendégeket Boka László, az OSZK tudományos igazgatója köszöntötte.

Az Országos Széchényi Könyvtár és a Kossuth Kiadó közös kiadásában megjelent *Ex libris és képkultúra. Modern magyar ex librisek* című képes album több mint ezer kisgrafikát, ex librist mutat be az olvasóknak, melyek az OSZK Plakát- és Kisnyomtatványtára anyagából kerültek beválogatásra. Az ex libris, magyarul könyvjegy, eredeti funkciójában a könyv tulajdonosát megjelölő, gyakran művészi kivitelű, kisméretű grafika, melyet rendszerint a könyv táblájának belső oldalára ragasztottak. Mára inkább már önálló gyűjtés tárgyává vált, a műgyűjtés kedvelt válfaja lett. A modern, 20–21. századi ex librisekről mind ez ideig nem jelent meg átfogóbb képes bemutatás, ezért a 352 oldalas album a kisgrafikákból nyújtott színes válogatással méltán tekinthető hiánypótló kötetnek, alapműnek. A kötet hamarosan száz példányban, díszkiadásban, bőrkötésben is megjelenik, a bibliofil gyűjtők nagy örömeire.

A könyv átfogó körképet ad a korszak ex libris-gyűjtőiről és grafikusairól, de tágabb körű ismereteket is nyújt. Tematikusan rendszerezve, 14 fő fejezetre tagoltan mutatja be a könyvjegyeket, az ex librisek ikonográfiáján át követve nyomon történelmünk, irodalmunk, képzőművészet, zenei életünk nagyjait és főbb eseményeit, hazánk kulturális örökségi helyszíneit, nemzeti emlékhelyeit. Sokak előtt nem ismert, hogy neves íróink-költőink, történelmünk, művészeti életünk jeles alakjai közül számosan rendelkeztek saját ex libriszel, pl. Babits Mihály, Móricz Zsigmond, Radnóti Miklós, Juhász Ferenc, Faludy György, Weöres Sándor; Károlyi Mihály,

GRAFIKUS: NAGY LÁSZLÓ LÁZÁR

Horthy Miklós; Kodály Zoltán, Jandó Jenő; Bajor Gizi stb. Még gyakoribb az utókor által emléket állító ex libris, hommage lap készítése, ezen gyakori a vonatkozó személy portréjának vagy művének, tevékenységének felidézése.

Az ex librisek sokszínűségét, széles körű kultúrtörténeti vonatkozásait reprezentálandó, a kronologikusan felépített történelmi, irodalmi fejezetek mellett a néprajzi, vallási vonatkozású könyvjegyek éppúgy bemutatásra kerülnek, mint az étkezéssel, a növény- és állatvilággal kapcsolatos témák, könyvet, címert ábrázoló ex librisek. Külön említést érdemelnek a foglalkozásokra (pl. orvos, jogász, kovács, bányász, nyomdász, pedagógus, könyvtáros) utaló ex librisek az adott szakma attribútumaival, de találhatunk a különféle hobbikra utaló könyvjegyeket is, mint a bélyeggyűjtés, numizmatika, az ex libris-gyűjtés stb.

A könyv mindenféle korú és érdeklődési körű ember számára érdekes üzeneteket hordozhat,

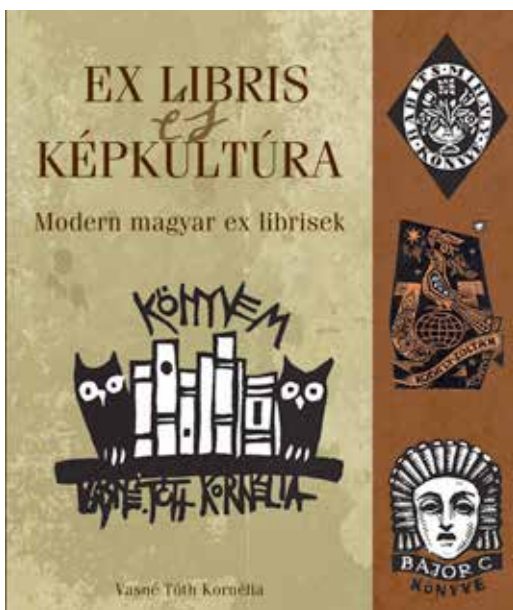
ahogy Ürmös Péter a bemutatón megfogalmazta: „Nevezhetném a kötetet a gyűjtők enciklopédiájának is, hiszen a képi ábrázoláson keresztül jellemzi az egykori tulajdonosát, az adott kort, az alkotót, de helyesebb lenne Kipling után szabadon a gyűjtők könyvének nevezni a kiadványt. Ahogy a gyermekeknek a mesekönyvet szokták a kezébe adni, ugyanúgy ajánlom az érdeklődők figyelmébe; vegyék kézbe, simogassák kezükkel és szemükkel, gyönyörködjenek benne, és az pedig külön örömet okoz, ha a könyvjegyek minél több üzenetét vagy történetét meg tudják fejteni.”

A könyvbemutatóhoz kötődő, április 9-ig megtekinthető kiállítás a képes album tematikái közül a főbbekből nyújt válogatást, kb. 150 ex libris tablón való szerepeltetésével. Az alsó tárlók betekintést adnak az ex libris-készítés fázisaiba, kellékeibe metszőszerszámok, nyomódúcok stb. bemutatásával. Körképet kaphatunk a

műfaj 20–21. századi történetéről: katalógusok, meghívók idézik fel az országszerte – és kiemelten az OSZK-ban – rendezett ex libris kiállítások sorát, melybe illeszkedik ez a tárlat is. Válogatást láthatunk a téma eddig megjelent szakirodalmából, szakkönyvek és folyóiratok által – e téren kiemelt bemutatást kap az 1962-től napjainkig fennálló Kisgrafika c. folyóirat. A nagyobb ex libris-hagyatékok, -ajándékozások közül Galambos Ferenc jogtanácsos, bibliográfus nemrég OSZK-ba került ex libris-anyagából láthatunk válogatást.

A könyv és a kiállítás is arra hivatott, hogy igazolja az ex libris művelődéstörténeti, kultúr-történeti jelentőségét, és megővja e ritkán emlegetett műfajt a feledéstől.

A könyv adatai:

- ♦ Ex libris és képkultúra. Modern magyar ex librisek
- ♦ Kiadja az Országos Széchényi Könyvtár és a Kossuth Kiadó
- ♦ Szerkesztette, a képeket válogatta és készítette, a szövegeket írta: Vasné dr. Tóth Kornélia
- ♦ ISBN 978-963-09-8443-0
- ♦ A kiadvány ára: 7990 Ft
- ♦ Terjedelem: 352 oldal
- ♦ A kiadvány kapható az OSZK könyvesboltjában és a Kossuth Kiadónál.